

EUROOPAN PARLAMENTTI

ERIKOISPAINOS

EUROOPPA-NEUVOSTO
15. ja 16. kesäkuuta 2006
Bryssel

PUHEMIES JOSEP BORRELL FONTELLESin PUHE
PUHEENJOHTAJAN PÄÄTELMÄT

02/S-2006

Johdon pääosasto

(Intranet) <http://www.europarl.ep.ec/bulletins> (Special Edition 2006)
(Internet) <http://www.europarl.eu.int/bulletins> (Special Edition 2006)

\\EPADES\PUBLIC\SOMMET\2006

PUHEMIEHEN PUHE

EUROOPAN PARLAMENTIN PUHEMIEHEN JOSEP BORRELL FONTELLESIN PUHE

Eurooppa-neuvoston kokous 15.–16. kesäkuuta 2006, Bryssel

Arvoisat valtioiden ja hallitusten päämiehet

Puhun jälleen neuvostolle Euroopan parlamentin puolesta.

Minun täytyy todeta olevani huolissani Euroopan unionin nykytilasta.

Unionin jokapäiväinen rutiini toimii. *Business as usual for usual business*. EU:ta uuvuttavat laajentumis-, legitimiteetti- ja tehokkuusongelmat ovat kuitenkin tällä hetkellä vakavampia kuin Nizzan sopimuksen teon jälkeen. Nämä ongelmat ovat alkaneet vuorovaikuttamaan keskenään, mikä on synnyttänyt niitä ruokkivan noidankehän.

Tämän myöntäminen ei tarkoita vajoamista europessimismiin. Puheenjohtaja Barroso, se ei merkitse kriisien ihannoitua.

Vuosi sitten alkanut harkinta-aika päättyi ilman, että on päästy minkäänlaiseen konsensukseen perustuslakisopimuksen tulevaisuudesta. Ei ole myöskään löydetty suunnitelmaa B.

Ratifiointit ovat jatkuneet, mutta Suomi mukaan lukien niitä on alle 20. Meidän on myös tunnustettava, että monet jäsenvaltiot, jotka eivät ole ratifioineet sopimusta, eivät tunnu olevan turhan innokkaita siihen. Näitä maita on luultavasti yli kolme. Tiedämme, että Ranska ja Alankomaat eivät aio äänestää uudelleen tekstistä ennen tai jälkeen maiden seuraavien vaalien.

Koska ratifiointi ja tekstin tarkistaminen ja siitä uudelleen neuvottelu on vaikeaa, näyttää siltä, että on odotettava.

Näin ollen te päätätte harkinta-ajan pidentämisestä. Tilanteen vuoksi näin on tehtävä. Pidentäminen ei kuitenkaan riitä. Harkinnan lisäksi on toimittava.

On tärkeää odottaa, mutta on myös toimittava.

Euroopan parlamentti myöntää, että on odotettava, mutta on myös toimittava pikaisesti.

On odotettava, mutta ei ikuisesti.

Euroopan parlamentin eilisessä päätöslauselmassa pyydetään, että perustuslakisopimuksen tulevaisuudesta on saatava selkeä ehdotus vuoden 2007 loppuun mennessä ja että ratkaisuun on päästävä ennen Euroopan parlamentin seuraavia vaaleja vuonna 2009.

On toimittava samanaikaisesti monilla aloilla.

PUHEMIEHEN PUHE

Ratifiointiprosessia on jatkettava. Ehdotettu toimielinjärjestelmä on säilytettävä. On kehitettävä kunnianhimoisempia politiikkoja nykyisillä keinoillamme sillä aikaa, kun parempia ei ole.

Tämä riippuu ennen kaikkea poliittisesta tahdostanne.

Mitä olemme tehneet viimeisen vuoden aikana?

Arvoisat neuvoston jäsenet

Me kaikki olemme osallistuneet rikkaaseen ja kiihkeään koko Euroopan laajuiseen keskusteluun kansalaisten kanssa ja toimielinten välillä. Tätä keskustelua ovat vieneet eteenpäin komissio, Euroopan parlamentti, jäsenvaltioiden hallitukset ja parlamentit ja kansalaisyhteiskunta.

Olemme saaneet kansalaisilta monia viestejä, jotka ovat toisinaan olleet ristiriitaisia. Jäsenvaltiot ovat välittäneet monia erilaisia ehdotuksia, joista ei ole juurikaan päästy yhteisymmärrykseen.

Olemme kohdanneet pelkoa, joka kävi ilmi jo Ranskan ja Alankomaiden kansanäänestyksissä.

Globalisaatio herättää ihmisissä pelkoa. Tällä hetkellä syystä tai syyttä 47 prosenttia eurooppalaisista pitää sitä uhkana. Kolmessa vuodessa osuus eurooppalaisista, jotka pitävät sitä mahdollisuutena, on laskenut 56 prosentista 37 prosenttiin.

Laajentuminen huolestuttaa. Kansainvälinen kilpailu on kovaa. Sosiaaliturvajärjestelmät ovat vaarassa. Maahanmuutto ja väestön ikääntyminen asettavat meille valtavia haasteita. Energiavarat vähenevät ja niiden toimitukset ovat epävarmempia. Ihmisten identiteetti tuntuu olevan vaarassa. Lähellämme on vaarallisen epävakaita alueita. Tällä hetkellä myös terrorismin uhka on suurempi kuin Nizzan sopimuksen tekohetkellä.

Olemme kuitenkin kuulleet vain vähän kritiikkiä perustuslakisopimuksen toimielimiin liittyvistä seikoista, jotka sisältyvät pääasiassa sen ensimmäiseen osaan.

Eurooppalaiset eivät ole tyytyväisiä siihen, että EU puuttuu liikaa kysymyksiin, joissa sitä ei pidetä tarpeellisena. Toisaalta se ei puutu kysymyksiin, joissa sitä eniten tarvittaisiin.

Eurooppalaiset eivät juurikaan näe unionin etuja. EU:n tuomaa hyötyä ei nähdä vaan pikemminkin sen aiheuttamat ongelmat tai epäonnistumiset ongelmien ratkaisussa.

Todellisuudessa uskon, että jos tekisimme yhteenvedon keskustelusta kansalaisten kanssa, kirjoittaisimme uudelleen Laekenin julistuksen.

Lähes kaikki mitä olemme sanoneet ja kuulleet tämän harkintavuoden aikana kirjattiin jo joulukuussa 2001 tehtyyn Laekenin julistukseen, joka on perustuslakisopimuksen perusta.

Seuraavat lainaukset Laekenin julistuksesta osoittavat sen.

"Euroopan on kannettava vastuunsa globaalistumiskehityksen hallitsemisesta."

"Kansalaiset odottavat enemmän tuloksia, parempia vastauksia konkreettisiin kysymyksiin."
"Kansalaiset ovat useaan otteeseen vaatineet sitä, että unionilla olisi suurempi rooli oikeuden ja sisäisen turvallisuuden aloilla, rajat ylittävän rikollisuuden torjunnassa, muuttovirtojen hallinnassa."

Ongelmana eivät ole kysymykset vaan vastaukset. Kyse ei ole diagnoosista vaan hoidosta.

Hyvät naiset ja herrat

Euroopan parlamentin mielestä Nizzan sopimus ei ole sovelias väline vastaamaan kansalaisten huoliin ja vaatimuksiin. Parlamentti on täysin vakuuttunut siitä, että sopimuksen toimituskehys ei mahdollista laajentumisprosessin jatkoa.

Ei ole mahdollista lisätä rakennukseen kerroksia huolehtimatta sen perustojen vakaudesta. Kyse ei ole laajentumisen vastustamisesta vaan pikemmin laajentumisen mahdollistavien edellytysten etsinnästä.

Laajentumiset ja EU:n vastaanottokyky

Itse asiassa yksi tämän vuoden keskustelluimmista aiheista on ollut laajentuminen. Siihen liittyy myös vastaanottokyky, josta tekin keskustellette.

Laajentuminen ja laajentumiset kaikkine vaikeuksineen ovat olleet EU:n yhdentymisen suurin strateginen saavutus. Espanjalaisena tiedän sen omasta kokemuksestani.

Laajentumiset vahvistavat Euroopan mantereen poliittista vakautta ja taloudellista hyvinvointia. Ne parantavat kykyämme vastata globalisaatioon ja toteuttavat unelman yhdistyneestä Euroopasta rauhanomaisin keinoin.

Hitlerin, Stalinin ja eteläisen Euroopan diktatuurien perinnöistä eroon pääseminen oli välttämätön moraalinen vaatimus.

Myöntäkäämme kuitenkin myös, että laajentumiset, tämä viimeisin ja tulevat, ovat lisänneet meidän erilaisuuttamme.

Perustuslain mottona oli "yhdessä mutta yksilöinä". On kuitenkin oikeutettua kysyä miten paljon yksilöllisyyttä mahtuu tehokkaaseen unioniin.

Eurooppa on nykyisin maailma miniatyyrikoossa. Joissakin maissa tulot ovat kaksikymmenkertaiset toisiin maihin verrattuna. Maiden erilaiset menneisyydet aiheuttavat erilaisia näkemyksiä maailmasta ja itse Euroopasta.

Tämän vuoksi yksimielisyyteen perustuvat sopimukset ovat päivä päivältä vaikeampia. Kun yksimielisyyteen on päästy, sopimukset ovat olleet vähimmäistasoa ja aiheuttaneet enemmän frustraatiota kuin ratkaisuja.

PUHEMIEHEN PUHE

Määrään sopeuttamattomat päätöksentekosäännöt synnyttävät tehottomuutta, ja tehottomuus johtaa legitimiteetin menetykseen. Unioni voi menettää tuloksiinsa perustuvan legitimiteetin. Saattaa olla, että kansalaiset eivät myönnä sille oikeutta toimia edes niillä aloilla, joilla sen lisäarvo olisi suurin.

Kaikkien järjestelmien kasvukapasiteetti on rajallinen. Kapasiteetti on riippuvainen siitä, että järjestelmä pystyy kehittymään siten, ettei sen suurempi koko ei johda alhaisempaan tehokkuuteen.

Tämän vuoksi Euroopan parlamentti on todennut, että Nizzan sopimuksen ehdoilla EU:n laajeneminen ei ole mahdollista Romanian ja Bulgarian jälkeen.

Tämän on yksi syy lisää siihen, miksi meidän on aukaistava institutionaalinen solmu. Näin voidaan täyttää Balkanin maille antamamme lupaukset.

Toimielinjärjestelmäämme on uudistettava, jotta estäisimme, että EU:n kansalaisia on päivä päivältä enemmän mutta samalla yhteenkuuluvaisuutemme vähenee.

Maantieteellinen laajentuminen ei saa vähentää EU:n poliittista kunnianhimoa.

Laajentuminen ja integraatio eivät ole vaihtoehtoisia prosesseja, joiden välillä on tehtävä valinta. Ne täydentävät toisiaan, mutta niiden on oltava tasapainossa. Eurooppa on hyvässä ja pahassa molempien prosessien etenemisvauhdin eron tulos.

Tiedämme, että kansalaiset näkevät epätasapainon, joka on jatkuvasti laajentuvan EU:n koon, sen joka hetki epäselvempien tavoitteiden ja aina vaan heikommin mukautettujen välineiden välillä.

Mitä on tehtävä?

Ratifiointiprosessia on jatkettava.

Ensinnä on siis jatkettava ratifiointiprosessia.

Euroopan parlamentti ja EU:n suuret poliittiset puolueet pyytävät neuvostoa kannustamaan maita, jotka eivät ole vielä ratifioineet perustuslakisopimusta, tekemään sen.

Jossain vaiheessa prosessi on saatettava päätökseen, laskettava ratifiointien määrä ja toimittava.

Yksimielisyys on tarpeen, mutta ei ole sama, onko sopimuksen jättänyt ratifioimatta kaksi, kolme vaiko alle tai yli viisi maata.

Perustuslakisopimuksen yleinen sisältö ja toimielinjärjestelmä on säilytettävä.

Euroopan parlamentti vahvistaa, että se vastustaa sopimuksen yleisen sisällön vajavaista soveltamista. Sen mielestä sopimuksessa ehdotettua toimielinjärjestelmää on kunnioitettava.

Parlamentti iloitsee, että myös komissio pitää Nizzan sopimusta riittämättömänä. Myös monet teistä ovat sanoneet samaa. Tärkeimpien eurooppalaisten puolueiden johtajat ovat vahvistaneet sen.

PUHEMIEHEN PUHE

Perustuslakisopimus ei ole poliittista Eurooppaa koskevaa yleisvisiota, joka on kirjattu kaikenkattavaan tekstiin, haluavien esteettinen päähänpisto.

Se on seurausta vakuuttuneisuudesta siitä, että Nizzan sopimus ei tarjoa käyttökelpoista perustaa Euroopan yhdentymisprosessin jatkamiseksi. Sen uudistaminen on yksi perustuslakisopimuksen suurista edistysaskeleista. On erittäin vaikeaa laatia yksimielistä sopimusta erilaisesta järjestelmästä. Tämän vuoksi mitä tahansa tarkistuksia sopimukseen tehdäänkään, tämä osa siitä on säilytettävä.

Hankkeiden Eurooppa ja Eurooppaa koskeva hanke

Samalla on tarpeen tehdä entistä enemmän ja paremmin niiden välineiden avulla, jotka meillä on nykyisten perussopimusten kautta käytettävissä.

Epäilemättä on tarpeen saattaa entistä näkyvämmiksi yhteisön politiikkojen positiiviset vaikutukset. Kansalaiset arvostavat toimielimiä niiden saavuttamien tulosten vuoksi. Mutta kuten puheenjohtaja Barroso on Strasbourgissa myöntänyt, hankkeiden Eurooppa ei ole Eurooppaa koskevan hankkeen vaihtoehto.

Onko mahdollista tehdä entistä enemmän ja paremmin sen suhteen, mitä meillä on? Epäilemättä. Riittämätön talouspolitiikkojen koordinointi Euroopassa, sen huono toimintakyky maailmassa tai yhteistyö oikeus- ja poliisiasioissa eivät ole tekninen tai institutionaalinen vaan tahdon puutteesta johtuva ongelma. Ja tätä ei korjata millään tekstillä, vaikka sitä kuinka nimitettäisiin perustuslaiksi.

Poliittisen tahdon puute vaikuttaa erityisesti maahanmuuttoa koskevaan ongelmaan, joka on myös sen asialistalla.

Sallikaa minun esittää joitakin huomioita asiasta ottaen huomioon asian vakavan tilanteen tällä hetkellä ja sen, että EP kiinnittää siihen erityistä huomiota.

Maahanmuutto: seitsemän vuotta Tampereen jälkeen

Maahanmuutto on aikamme suuri sosiologinen haaste. Mikäli haluamme vaikuttaa maailmanlaajuistumiseen erityisesti Afrikassa, tämä on toimintamme merkittävä painopistealue.

Mutta seitsemän vuotta Tampereen jälkeen olemme itse asiassa vain edistyneet yhdessä yhteiseen maahanmuuttopolitiikkaan liittyvästä neljästä tekijästä, nimittäin laittoman maahanmuuton torjunnassa.

Muiden tekijöiden suhteen (laillinen maahanmuutto, kolmansien maiden kanssa tehtävä yhteistyö ja maahanmuuttajien sopeuttaminen) olemme edistyneet vähän tai emme lainkaan. Yksimielisyyttä koskeva sääntö lukkiuttaa päätöksenteon.

Poliittinen tahto vaatii välineitä sen toteuttamiseksi. Tämä merkitsee määräenemmistöpäätöstä neuvostossa ja EP:n kanssa sovellettavaa yhteispäätösmenettelyä EY:n perustamissopimuksen 67 artiklassa säädetyn "käytävän" kautta.

PUHEMIEHEN PUHE

Maahanmuuttopolitiikkaa ei voida pitää erillisenä kehitysyhteistyöpolitiikkana. Toimintamme on perustuttava kumppanuuteen alkuperämaiden kanssa, erityisesti Saharan eteläpuolisen Afrikan maiden kanssa. Niille on tarjottava entistä enemmän ja parempaa ja niiltä on vaadittava vastaavuutta, kuten Cotonoun sopimuksessa oli jo määrätty, mikäli haluamme jarruttaa laitonta maahanmuuttoa muilla keinoin kuin painostuksella.

Haluaisin nyt viitata kahteen turvallisuus- ja oikeusalan käytännön ongelmaan (joita ei ole "pikaisesti odotettava" vaan joiden vuoksi on "pikaisesti toimittava").

Rikosasioita koskeva yhteistyö oikeus- ja poliisiasioissa

Hallitustenvälinen menetelmä on jälleen kerran se, mikä pysäyttää meidät, ja kaikki myöntävät sen. Perustuslakisopimuksessa ehdotettiin tämän kolmannen pilarin yhteisöllistämistä.

Mutta nykyisissä sopimuksissa meillä on jo "käytävää" koskeva järjestelmä (EU:sta tehdyn sopimuksen 42 artikla), jonka avulla voimme siirtyä yhteisön menetelmään. Tämä merkitsee samalla lisää nopeutta, tehokkuutta ja demokraattista valvontaa. Parlamentti on ehdottanut sitä aikaa sitten.

Olen iloinen, että useat jäsenvaltiot ja komissio tukevat sitä. Pyydän teitäkin tekemään niin, koska ei ole kysymys siitä, että perustuslakisopimusta edistää osittain, vaan siitä, että käytetään meillä jo käytössä olevaa menettelyä.

Matkustajatietoja koskeva päätös

Uusi tilanne, jonka on luonut tuomioistuimen antama päätös, jolla kumotaan EP:n toivomuksesta neuvoston ja komission päätös lentomatkustajien henkilötietojen luovuttamisesta USA:n viranomaisille, vaatii toimielintemme välistä lojaalia yhteistyötä.

Kuten olemme nähneet, silloin kun tällaista lojaalia yhteistyötä ei tehdä, tuomioistuimet lopulta kumoavat tekemämme päätökset ja kansalaiset tai unioniamme koskeva arvonnanto maksavat niistä aiheutuvat seuraukset.

Tämä tilanne olisi voitu välttää, jos olisi käytetty kolmannen ja ensimmäisen pilarin välistä käytävää, johon olen aikaisemmin viitannut.

Nyt neuvoston ja komission on tehtävä kiireellisen tilanteen vaatimia päätöksiä. Mutta meidän, parlamentin, neuvoston ja komission, on työskenneltävä yhdessä ajatellen seuraavaa vaihetta, joka on jäsenvaltioiden kanssa tehtävä lopullinen sopimus marraskuun 2007 jälkeen. Älkäämme välttää keskustelua, joka koskee kansalaisten perusoikeuksia tai pyrkikö väheksymään parlamenttien roolia näin arkaluontoisessa asiassa.

Tämä lojaali yhteistyö, johon olen viitannut, mahdollisti sen, että Britannian puheenjohtajakaudella päästiin ennätysajassa vaikeasti saavutettavaan sopimukseen teletunnistetietojen säilyttämisestä.

Neuvosto sitoutui silloin hyväksymään nopeasti puitepäätöksen tietosuojasta ilman, että kyseistä sitoumusta olisi noudatettu.

PUHEMIEHEN PUHE

Toivon, että neuvosto hyväksyy vastaavasti tämän puitepäätöksen ja matkustajatietoja koskevan päätöksen.

(*** Toivon myös, että vuonna 2003 pyytämämme perusoikeusviraston perustaminen etenee nopeasti. Parlamentti pahoittelee, että jotkut jäsenvaltiot vastustavat sitä, että virasto kuuluu kolmannen pilarin alaisuuteen.)

(Pahoittelen, että virastoa koskeva asia on poistettu tämän päivän esityslistalta.)

Ja lopuksi joitakin metodologisia huomiota parlamenttien välisestä dynamiikasta sekä symbolinen paluu historiallisiin lähteisiin mainittuina päivämäärinä.

Parlamenttien välinen dynamiikka

Yhteistyö EP:n ja kansallisten parlamenttien välillä on kehittynyt huomattavasti. Kaikki yhdessä olemme luoneet parlamentaarisen dynamiikan, jolla voidaan tukea pohdintoja, edistää toimintaa ja vahvistaa unionimme lainmukaisuutta.

Osoituksena tästä on yhdessä puheenjohtajavaltio Itävallan kanssa järjestetty parlamenttien välinen tapaaminen toukokuun 8. ja 9. päivänä, symbolisena Eurooppa-päivänä.

Tämä tapaaminen toistuu Suomen puheenjohtajakauden aikana, ja yhdessä järjestämme myös tapaamisen vuonna 2008, jolloin rahoitusnäkyviä tarkistetaan erityisesti EU:n omien varojen osalta.

Kaikki tarkistukset, jotka on tarpeen tehdä perustuslakisopimukseen, on sisällytettävä tähän parlamentaariseen ulottuvuuteen. Suljetuin ovin käytävien hallitustenvälisen neuvotteluiden aika on jo ohi. Euroopan rakentamista ei jatketa ilman kansalaisia, toisin sanoen ilman, että sen parlamentit ovat mukana entistä enemmän. Tämä on yksi suurista kokemuksen antamista opetuksista.

Tästä näkökulmasta Euroopan parlamentti tukee puheenjohtajavaltio Itävallan ehdotusta lisätä neuvoston toiminnan avoimuutta lakia säätävänä elimenä.

Toivon, että pääsette sopimukseen siitä.

Takaisin Messinaan?

Tuleva ajanjakso on täynnä symbolisia vuosipäiviä, joita haluamme juhlistaa: 50 vuotta Rooman sopimuksesta, vuonna 2007 juhlietaan kymmenen vuotta täyttävää Amsterdamin sopimusta, joka oli ensimmäinen epäonnistunut yritys uudistaa toimielimiämme.

Kuten huomaatte, ei ole pelkästään kunniakkaita vuosipäiviä.

Komissio ehdottaa, että mennään vielä kauemmas, jopa Messinaan asti. (Puoli vuosisataa Rooman sopimuksen jälkeen etsisimme perustajien jalanjälkiä.)

PUHEMIEHEN PUHE

Tosiaankin vuonna 1955 Messina oli Euroopan puolustusliiton epäonnistumisen vastalääke. Mutta Messinassa ei puhuttu ainoastaan yhteismarkkinoista.

Sitä uudelleen lukiessa yllättyy sen suuresta poliittisesta kunnianhimosta.

Jo silloin ehdotettiin yhteistä energiapolitiikkaa ja sosiaalipolitiikkojen yhdenmukaistamista. Ehdotettiin yhteisiä sääntöjä työajan kestolle, missä omat ministerimme ovat uudelleen epäonnistuneet kolme päivää sitten.

Tilanne huomioon ottaen allekirjoittaisimmeko tänään kuuden jäsenvaltion eilen esittämät tavoitteet? Älkäämme muistelko Messinaa sanoaksemme vähemmän kuin 50 vuotta sitten. Unionin arvojen ja tavoitteiden määrittelemiseksi meillä on jo perustuslakisopimus, jonka te olette allekirjoittaneet.

Vahvistettaisiinko niitä uudella julistuksella vai ajaisiko sen uudelleen laatimista koskeva yritys meidät uusiin ja vaikeisiin neuvotteluihin, joissa otettaisiin uudelleen esiin kysymykset, joista meidän oli niin vaikea päästä yksimielisyyteen?

Lopuksi haluan lainata Paul-Henri Spaakia (hänen tunnetut muistelmansa *Combats inachevés*): "Kun vaikeuksia ilmeni, yhteisistä näkemyksistämme saimme tarvittavan mielikuvituksen niiden ratkaisemiseksi."

Onko meillä 25:llä ja kohta 27:llä riittävästi yhteisiä näkemyksiä? Onko meillä riittävästi mielikuvitusta tämän päivän vaikeuksien voittamiseksi?

Voi olla, että ongelmana on pikemminkin konteksti kuin teksti. Älkäämme käyttäkö kontekstiä tekosyynä. Mikä tahansa onkaan teksti, josta meidän on sovittava, arvokkaita ovat ainoastaan yhteiset näkemykset, jotka heijastelevat poliittista tahtoa niiden toteuttamiseksi.

Kiitos mielenkiinnostanne.